Retouradres: Postbus 94652, 1090 GR Amsterdam

Gemeente Amsterdam
Commissie Persoonsgegevens

Afdeling OJZ, mw. 5.1, 2, e
Kopie: mw. 5.1, 2, e de heer mr. 5.1, 5.1, 2, e
mw. mr 5.1, 2, e de heer mr. 5.5.1, 2, e
GGD, de heer 5.1, 2, e
Kopie: mw. mr. 5.1, 2, e mw. mr. 5.1, 2, e
Kopie: CIO, J. Flippo
Kopie: Stedelijk Directeur Sociaal, de heer E. ten Hulsen

Datum	7 mei 2015
Ons kenmerk	U150050
Behandeld door	Mw. 5.1, 2, e ., 5.1, 2, e
Doorkiesnummer	5.1, 2, e
Faxnummer	nvt
E-mail	5.1, 2, e @amsterdam.nl
Bijlage	1
Onderwerp	Advies Commissie Persoonsgegevens Amsterdam

Geachte heer, mevrouw,

Op de vergadering van de Commissie Persoonsgegevens Amsterdam (CPA) van 16 april jl. was aanwezig: mw. 5.1, 5.1, 2, e hoofd Afdeling Jeugd, de heer 5.5.1, 2, e jurist Wijkzorg, OJZ, mw. 5.1, 2, e jurist namens Sociaal, en mw. 5.1, 2, e en mw. 5.1, 2, e beiden jurist, namens de GGD. Bij het agendapunt "Protocollen 3 decentralisaties Sociaal Domein" heeft de CPA het navolgende besproken.

De CPA uit zorg over het feit dat de decentralisaties per 1 januari 2015 van start zijn gegaan en de protocollen nog in concept zijn. Het is van zeer groot belang dat de protocollen zo spoedig mogelijk worden vastgesteld en dat professionals en betrokkenen worden voorzien van informatie over de werkwijze.

Het is aan te bevelen om de protocollen zoveel mogelijk te uniformeren en daar waar noodzakelijk de verschillen in de aanpak binnen de decentralisaties expliciet te beschrijven. Zij dienen als leidraad voor de praktijk, zodat de inhoud op de praktijk moet zijn toegespitst en voor een ieder begrijpelijk moet zijn. Dit betekent dat de aanpak van de teams en de werkprocessen centraal staan.
Voor de betrokkene moet altijd helder zijn wat de werkwijze van de teams is en op welke wijze binnen de teams wordt samengewerkt en wat dit betekent voor de gegevensverwerkingen. Welke persoonsgegevens worden vastgelegd en wie mogen deze raadplegen of hebben daar toegang toe en in welke gevallen.

Een verwijzing in de protocollen naar mogelijke verwerkingsgrondslagen in artikel 8 Wet bescherming persoonsgegevens, is niet voldoende. Interventies kunnen expliciet worden vastgelegd en per interventie kan worden bepaald welke verwerkingen noodzakelijk zijn en de wettelijke grondslag waarop deze -in beginsel- rust. Het gaat om het toepassen van de wettelijke kaders op de praktijk. Bij de beoordeling van de vraag of registraties noodzakelijk zijn is het oordeel van de professional leidend.

Toestemming kan als verwerkingsgrondslag dienen, echter alleen indien er sprake is van een expliciete en vrije wilsuiting. Gezien het feit dat zorg kan leiden tot gedwongen maatregelen of een voorziening afhankelijk kan zijn van medewerking (dwang- en drangkader), zal toestemming in deze situaties niet passend zijn.

Ten aanzien van de verantwoordelijkheid voor de gegevensverwerkingen, merkt de CPA het volgende op. Alleen indien de gemeente geen enkele inhoudelijke bemoeienis heeft met de gegevensverwerkingen, is de gemeente uitsluitend beheerder van de systemen. In het gegevensverwerkingsproces hebben de hulpverleners in elk geval een eigen verantwoordelijkheid. Binnen de teams zijn ten aanzien van het delen van gemeenschappelijke gegevens de partijen gezamenlijk de verantwoordelijke.

De CPA adviseert om een incident als voorbeeld te nemen bij complexe inrichtingsvraagstukken en om vanuit deze invalshoek het probleem te analyseren.

Bijgaand treft u het deel van de notulen van de vergadering aan over het betreffende agendapunt.

Ik vertrouw er op u aldus voldoende geïnformeerd te hebben.

Hoogachtend

5.1, 2, e

Drs. W.L. Posthumus
Voorzitter Commissie Persoonsgegevens Amsterdam

Commissie Persoonsgegevens Amsterdam
Uittreksel van het concept verslag van de openbare vergadering op donderdag 16 april 2015

7. Protocollen 3D Sociaal Domein (RVE OJZ, GGD)
De CPA zegt dat het een goed moment is om, na goed te zijn voorgelicht over de verwerkingen in RIS, ook over de inhoud van de gegevensverwerkingen te spreken.
De vertegenwoordigers van Sociaal stellen zich voor.

Mw. 5.1, 2, e zegt dat een terugkerende vraag is bij het opstellen van de protocollen hoe met toestemming als grondslag voor de gegevensverwerking moet worden omgegaan en wie de verantwoordelijke of verantwoordelijken voor de gegevensverwerkingen zijn. Zij deelt een presentatie uit waarin een korte toelichting staat over het stelsel van zorg in 2015 en de aanpak van de te onderscheiden teams.
Zij geeft aan de hand van deze sheets een korte presentatie. De adviesvragen zijn vermeld in de schriftelijke presentatie.
De wijze waarop op- en afgeschaald wordt naar en van het drang en dwangkader staat vermeld op pagina twee van de sheets. Binnen deze kaders vinden de gegevensdelingen plaats.
Dit is van belang voor de bruikbaarheid van toestemming als wettelijke grondslag voor de gegevensverwerking in de zin van artikel 8 Wbp. Toestemming kan immers slechts berusten op een expliciete en vrije wilsuiting.
Zij vraagt of in die gevallen waarin toestemming de verwerkingsgrondslag is, het altijd noodzakelijk om dit schriftelijk vast te leggen of wordt toestemming alleen gevraagd.

De heer 5.1, 2, e vult aan dat aanvullende principiële vragen ook welkom zijn.

De CPA zegt dat de protocollen lezen als "zoek de verschillen". Het streven moet zijn naar meer uniformiteit en de focus zou op overeenkomsten moeten liggen. Toestemming is als grondslag voor de verwerking van persoonsgegevens vaak misbruikt. In artikel 8 van de Wet bescherming persoonsgegevens staat deze grondslag als eerste genoemd, maar eigenlijk moet toestemming zo min mogelijk gebruikt worden en komt deze grondslag pas aan bod als geen andere grondslagen aangewezen zijn. Van belang is te noteren dat binnen de kaders die zijn geschetst mensen en gegevensverwerkingen naar het dwang-en drangkader kunnen bewegen. Het is daarom van belang de focus niet op toestemming te leggen. Dan de vraag of voor het opvragen van medische gegevens bij de huisarts toestemming van de betrokkene noodzakelijk moet blijken uit een brief. De huisarts zal willen weten of de patiënt toestemming heeft gegeven. Een 'vinkje' dat het besproken is met de patiënt is voor hem niet genoeg. Het is een situatie waarin toestemming schriftelijk zal moeten blijken. In andere gevallen kan het bespreken van de aanpak met de betrokkene en het vastleggen dat dit is besproken voldoende moeten zijn.

Van groot belang is de wijze waarop betrokkene wordt ingelicht over de aanpak. Wat betekent de samenwerking in een team en hoe werkt dit. Is het bespreken van situaties in teamverband altijd anoniem, is dit een werkelijkheid of werkt het niet zo in de praktijk. Beschrijf de rolverdeling goed binnen de teams: zijn er mensen die meekijken, vanuit welke

rol doen zij dit, dan moeten zij ook daartoe bevoegd zijn. Aan de cliënt zal duidelijk de aanpak en de werkwijze in teamverband moeten worden uitgelegd. Voor sommige behandelrelaties is het beroepsgeheim leidend en essentieel, deze relaties gaan meer de diepte in. Afscherming van persoonsgegevens en dossiers is dan strikt noodzakelijk. Dat moet technisch of in een ander systeem gerealiseerd worden. Daar wordt nu niet het laatste woord over gesproken: als het maar gerealiseerd is. Tot slot is het van groot belang dat de werkvloer houvast heeft aan de protocollen. Artikel 8 staat nu integraal geciteerd in de protocollen en dit biedt geen houvast. De Wbp en de specifieke wetten (WMO 2015, Jeugdwet, Participatiewet) moeten worden toegepast op de praktijk. Wat betreft inzichtelijkheid is het plaatje over de aanpak en de relaties voor de Wijkzorg het duidelijkst. De relatie tot de cliënt moet goed worden geduid. Ter zake van preventie: in de praktijk zal elke professional vastleggen dat hij iemand heeft gesproken. Dit hoeft niet expliciet 'werkaantekeningen' genoemd te worden, het is een noodzakelijke registratie. De CPA zegt dat in het kader van preventie door de professional niet zoveel zal hoeven te worden vastgelegd. Er zijn verschillende fases van interventies bij cliënten die een daarop toegespitste registratie zullen kennen. Van belang is om te beschrijven welke interventies er zijn. Het is van belang om uit een abstracte discussie te komen, de werkprocessen te beschrijven en boven de materie uit te stijgen.
Er is een dossierplicht en dus een wettelijke plicht tot gegevensverwerking bij jeugdhulpverlening en een behandelrelatie. Wel moet de cliënt dan instemmen met de behandeling of de geboden zorg. Ook bij het dwang- en drangkader is er een andere grondslag aanwezig dan toestemming.

Mw. 5.1, 2, e zegt dat het nu niet gaat om de eindproducten, de basis is gelegd.

Mw. 5.1, 2, e refereert aan een uitspraak van het CBP dat de gemeente de publieke taak niet als grondslag mag hanteren.

De CPA gaat op het protocol voor de Jeugdhulp expliciet in als voorbeeld. Er zijn de volgende opmerkingen:
Is het College de verantwoordelijke voor RIS of zijn partijen gezamenlijk verantwoordelijk voor het geheel?
Zijn alle categorieën betrokkenen wel genoemd?
Artikel 7 is een bezweringsformule
Artikel 8 is al besproken: pas de theorie toe op de praktijk en beschrijf de aanpak en grondslagen die daarbij horen.
Artikel 12 b en f zijn dubbel
De bespreking van het recht op vernietiging in artikel 20 lid 2 is te abstract en daarmee te ruim geformuleerd.

De heer 5.1, 2, e merkt op dat de gemeente het systeem heeft gekocht, maar dat het de vraag is of de gemeente wel verantwoordelijk is voor de inhoud van het systeem. Is de gemeente niet alleen systeembeheerder? De gegevensverwerkingen zijn verder van alle aangesloten partijen afzonderlijk en dus zij zijn afzonderlijk verantwoordelijk. Uit de protocollen blijkt niet wie de verantwoordelijke is voor de gegevensverwerking ten behoeve

van beleid. Wie is overigens verantwoordelijk voor de gegevensverwerking ten behoeve van de klachtafhandeling?

Mw. 5.1, 2, e zegt dat het gaat om een gezamenlijke verantwoordelijkheid. De Stuurgroep stuurt de Joint Venture aan, en de gemeente is ook partij in de stuurgroep.

De heer 5.1, 2, e zegt dat dit gegeven nog niet maakt dat de gemeente ook de verantwoordelijke is voor de gegevensverwerking.

De CPA zegt dat cruciaal is of er ook een inhoudelijke taak is van de gemeente ten aanzien van de gegevensverwerkingen of dat de gemeente uitsluitend beheerder is van het systeem. In het gegevensverwerkingsproces hebben de hulpverleners in elk geval een eigen verantwoordelijkheid. Binnen het team is ten aanzien van het delen van gemeenschappelijke gegevens ook iemand de verantwoordelijke: dit zijn de partijen gezamenlijk.
De CPA adviseert om een incident als voorbeeld te nemen bij complexe vraagstukken. Wat gebeurt er als het mis gaat, wie draait daar voor op? En oefen deze situatie. Ook voor de protocollen geldt: oefen een scenario waarin het mis gaat.
Tot slot: zorg dat handtekeningen onder de protocollen komen te staan en in dit stadium is het niet meer doenlijk om de protocollen in concept te blijven hanteren. Deze moeten worden vastgesteld. Gewerkt kan worden met versienummers om verbeteringen door te voeren.